

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (دلیل عقلی)

پیشینه حجیت عقل

جلسه ۳۵۹

استاد شفیعی

قدماء و دلایلی عقل

شیخ مفید جز اولین کسانی است که در زمینه علم اصول کتابی تدوین نمودند، و لکن هیچ اشاره‌ای به دلایلی عقل نکردند.

شیخ طوسی جز اولین کسانی است که در عده الاصول بعضی از قضایای عقلیه را مطرح کردند که اجنبی از بحث ماست، زیرا اساس بحث این است که آیا عقل بنحو مستقل در مقابل سائر ادله، داراری حجیت است یا نه؟

ابن ادریس اولین کسی است که در «سرائر» در دلایلی عقل می‌گوید: در صورت فقدان ادله می‌توان به

حکم عقل رجوع کرد.

اما مشکل اینجا است که کلامشان در تبیین دلیل عقلی، مجمل است.

محقق حلی به تفصیل می‌فرماید: دلیل عقلی بر دو قسم است.

۱. دلیل عقلی که متوقف بر خطاب است.

الف: فحوی الخطاب

ب: لحن الخطاب

ج: دلیل الخطاب

۲. دلیل عقلی که متوقف بر خطاب نیست.

که منحصر در حسن و قبح عقلی است.